

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

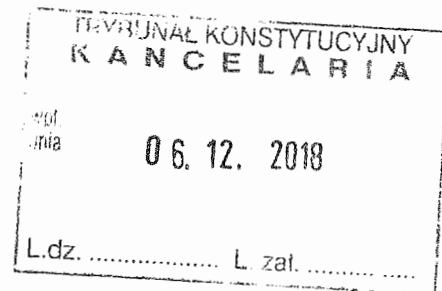
Adam Bodnar

Warszawa, dnia 5/12 2018 r.

II.511.1869.2014.MM

Trybunał Konstytucyjny

Warszawa

Sygn. akt K 7/16

Pismo procesowe

Na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) cofam wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 25 stycznia 2016 r. (sygn. akt K 7/16) i wnoszę o umorzenie postępowania (art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym).

Uzasadnienie

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 kwietnia 2016 r. wyznaczono pełny skład Trybunału Konstytucyjnego do rozpoznania sprawy, wskazując na Andrzeja Rzeplińskiego jako przewodniczącego składu oraz Małgorzatę Pyziak-Szafnicką jako sprawozdawcę (k. 2).

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 maja 2016 r. o zmianie składu orzekającego, wobec upływu kadencji sędziego TK Mirosława Granata, wyznaczono w jego miejsce sędziego TK Zbigniewa Jędrzejewskiego do uzupełnienia składu orzekającego (k. 30). Kolejnym zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2017 r. o zmianie w składzie orzekającym, wobec upływu kadencji sędziego TK Andrzeja Rzeplińskiego, wyznaczono w jego miejsce sędziego TK Michała Warcińskiego do uzupełnienia składu orzekającego. Ponadto do uzupełnienia składu orzekającego w ww. sprawie wyznaczono Henryka Ciocha, Lecha Morawskiego i Mariusza Muszyńskiego. Przewodniczącym składu została Julia Przyłębska (k. 31).

Skład orzekający w niniejszej sprawie ulegał dalszym zmianom. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2017 r. o zmianie w składzie orzekającym, wobec wygaśnięcia mandatu sędziego TK Andrzeja Wróbla, wyznaczono w jego miejsce sędziego TK Grzegorza Jędrejka do uzupełnienia składu orzekającego (k. 89). Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 czerwca 2017 r. o zmianie w składzie orzekającym, wobec upływu kadencji sędziego TK Stanisława Biernata, wyznaczono w jego miejsce sędziego TK Andrzeja Zielonackiego do uzupełnienia składu orzekającego (k. 90). Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 września 2017 r. o zmianie w składzie orzekającym, wobec wygaśnięcia mandatu Lecha Morawskiego, wyznaczono w jego miejsce Justyna Piskorskiego do uzupełnienia składu orzekającego (k. 205). Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2018 r. o zmianie w składzie orzekającym, wobec wygaśnięcia mandatu Henryka Ciocha wyznaczono w jego miejsce Jarosława Wyrembaka do uzupełnienia składu orzekającego (k. 215).

W efekcie ww. zmian, w niniejszej sprawie występuje przypadek składu sądu sprzecznego z przepisami prawa, tj. sytuacja, gdy znajduje się w nim osoba nieuprawniona (por. „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz”, t. 1 pod red. M. Manowskiej, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 713). Tak wyznaczony skład Trybunału Konstytucyjnego w niniejszej sprawie jest spreczny z postanowieniami Konstytucji RP.

Uchwałami z dnia 2 grudnia 2015 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego zostali wybrani na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego: Mariusz Muszyński (M.P. poz. 1184), Lech Morawski (M.P. poz. 1183) oraz Henryk Cioch (M.P. poz. 1182). Uchwały te stanowiły próbę wyboru przez Sejm VIII kadencji M. Muszyńskiego, H. Ciocha oraz L. Morawskiego na sędziów Trybunału Konstytucyjnego na obsadzone już prawidłowo stanowiska sędziowskie. Uchwałą z dnia 15 września 2017 r. w sprawie wyboru

sędziego Trybunału Konstytucyjnego (M.P. poz. 873) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 194 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2073) i art. 31 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, wybrał w miejsce Lecha Morawskiego – Justyna Piskorskiego. Uchwałą z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego (M.P. poz. 134) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 194 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2073) i art. 31 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, wybrał w miejsce Henryka Ciocha – Jarosława Wyrembaka.

Prawidłowość wyboru przez Sejm VII kadencji trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego wymienionych w uchwałach z dnia 8 października 2015 r. w sprawie powołania sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. poz. 1038-1040) i rozpoczynających kadencję w dniu 7 listopada 2015 r. została czterokrotnie potwierdzona w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. akt K 34/15; wyrok z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt K 47/15; wyrok z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt K 39/16; postanowienie z dnia 7 stycznia 2016 r., sygn. akt U 8/15).

W wyroku z dnia 3 grudnia 2015 r. (sygn. akt K 34/15) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że o statusie sędziego Trybunału należy mówić już w momencie zakończenia procedury wyboru kandydata na sędziego przez Sejm, co w tym przypadku nastąpiło w dniu 8 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny podkreślił również, że uchwała Sejmu w tej sprawie jest definitywna i nie podlega wzruszeniu. W rezultacie Sejm nie może odwołać swojego wyboru, unieważnić go, stwierdzić jego bezprzedmiotowości bądź *post factum* go konwalidować.

W świetle art. 194 ust. 1 Konstytucji RP kompetencja Sejmu do wyboru sędziego aktualizuje się zaś jedynie wówczas, gdy istnieje wolne stanowisko sędziowskie wymagające obsadzenia. Skoro więc kadencja sędziów wybranych w dniu 8 października 2015 r. dopiero rozpoczynała swój bieg, to Sejm nie mógł korzystać z kompetencji określonej w art. 194 ust. 1 Konstytucji RP zarówno przy wyborze Mariusza Muszyńskiego, Henryka Ciocha, Lecha Morawskiego, jak i wyborze Justyna Piskorskiego i Jarosława Wyrembaka. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny w wymienionych orzeczeniach, mających moc powszechnie obowiązującą i charakter ostateczny (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP). Mocą ustawy nie może zostać bowiem derogowany art. 194 ust. 1 Konstytucji RP, według którego Trybunał

Konstytucyjny składa się z 15 sędziów. Słusznie wskazuje się (por. M. Florczak-Wątor, P. Mikuli, „A jednak premier nie miała racji”, Rzeczpospolita z dnia 28 grudnia 2017 r., A19), że „(...) Sejm nie ma kompetencji do wyboru dowolnej liczby sędziów TK. Może ich wybrać tylko 15, niezależnie od tego, czy prezydent przyjmie ślubowanie czy nie. Wybór sędziów TK i przyjęcie ślubowania to dwie różne kompetencje przysługujące dwóm różnym organom, a legalność ich działania wymaga oceny odrębnej i niezależnej. Każdy wybrany przez Sejm ponad liczbę sędziów TK wskazaną w konstytucji nie jest sędzią TK, bo Sejm nie ma kompetencji do jej wyboru, jeśli kadencja wcześniej wybranego sędziego TK nie dobiega końca lub nie doszło do wygaśnięcia jego mandatu przed upływem kadencji.” Nie zmienia tego fakt, że w art. 18 pkt 2 i art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) ustawodawca podjął kolejną próbę zmiany obsady Trybunału Konstytucyjnego poprzez pominięcie sędziów, którzy zostali prawidłowo wybrani przez Sejm VII kadencji i zastąpienia ich osobami, które zostały wybrane przez Sejm VIII kadencji wbrew Konstytucji RP, tj. na stanowiska sędziowskie już obsadzone.

Należy więc skonstatować, że Mariusz Muszyński, Justyn Piskorski i Jarosław Wyrembak nie zostali ważnie wybrani na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego, a zatem są nieuprawnieni do zasiadania w składzie orzekającym.

Okoliczność ta zmusza Rzecznika Praw Obywatelskich do cofnięcia wniosku z dnia 25 stycznia 2016 r. (sygn. akt K 7/16). Decyzja ta uzasadniona jest dokonanymi zmianami w składzie orzekającym Trybunału Konstytucyjnego, które nie mają podstawy prawnej w obowiązujących przepisach, a także wprowadzeniem do składu orzekającego osoby, której wybór miał miejsce z naruszeniem Konstytucji RP.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie SN z 17 listopada 2005 r., I CK 298/05), w takich sytuacjach zachodzi przypadek orzeczenia nieistniejącego (*sententia non existens*). Jak wynika z powołanego postanowienia SN: „Pojęciem wyroków nieistniejących obejmuje się na ogół tylko takie wyroki, które wydane zostały przez osoby nieuprawnione (niebędące sędziami), wydane bez żadnego postępowania (w nieistniejących procesach) i wyroki pozbawione zasadniczych cech, które według ustawy powinien posiadać wyrok (np. niezawierające żadnego rozstrzygnięcia lub których sentencji skład sądu nie podpisał)”. Taka sytuacja może skutkować powstaniem chaosu prawnego, a wydane orzeczenia mogą być kwestionowane przez pełnomocników stron także w procesach przed sądami

europijskimi, skoro ukształtowanie składu orzekającego nie realizuje zaleceń Komisji Europejskiej (ostatnie zalecenie z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie praworządności w Polsce uzupełniające zalecenia Komisji (UE) 2016/1374, (UE) 2017/146 i (UE) 2017/1520), w świetle których „trzech sędziów wybranych przez Sejm nowej kadencji bez ważnej podstawy prawnej nie może orzekać, dopóki nie zostaną wybrani zgodnie z prawem”).

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak w *petitum*.

Adam Bodnar